

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ВАСИЛЯ
СТЕФАНИКА**

Педагогічний факультет

Кафедра теорії та методики дошкільної і спеціальної освіти

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Професійна діяльність вихователя в

інклюзивному середовищі ЗДО

Освітня програма: «Дошкільна
освіта» Спеціальність: 012 Дошкільна
освіта Галузь знань: 01 Освіта /
Педагогіка

Затверджено на засіданні кафедри
теорії та методики дошкільної і спеціальної
освіти

Протокол № 1 від 29.08.2023

ЗМІСТ

1. Загальна інформація
2. Опис дисципліни
3. Структура курсу
4. Система оцінювання курсу
5. Оцінювання відповідно до графіку навчального процесу
6. Ресурсне забезпечення
7. Контактна інформація
8. Політика навчальної дисципліни

1.

Загальна інформація

Назва дисципліни	Професійна діяльність вихователя в інклюзивному середовищі ЗДО
Освітня програма	Дошкільна освіта
Спеціалізація (за наявності)	
Спеціальність	012 Дошкільна освіта
Галузь знань	01 Освіта/Педагогіка
Освітній рівень	Бакалавр
Статус дисципліни	Вибіркова
Курс/семестр	4
Розподіл за видами занять та годинами навчання (якщо передбачені інші види, додати)	Лекції – 16 год. Семінарські заняття – 20 год Самостійна робота – 60 год.
Мова викладання	Українська
Посилання на сайт дистанційного навчання	https://d-learn.pro/

2.

Опис дисципліни

Силабус з вибіркової навчальної дисципліни «Професійна діяльність вихователя в інклюзивному середовищі ЗДО» є нормативним документом Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника, який розроблено кафедрою теорії та методики дошкільної спеціальної освіти на основі освітньої програми підготовки здобувачів вищої освіти відповідно до навчального плану для галузі знань 01 Освіта, спеціальності 012 «Дошкільна освіта» денної форми навчання. Силабус укладено згідно з вимогами Європейської кредитної трансфернонакопичувальної системи (ЄКТС). Програма визначає обсяги знань, які повинен опанувати здобувач першого (бакалаврського) рівня відповідно до вимог освітньо-кваліфікаційної характеристики, алгоритму вивчення навчального матеріалу дисципліни «Професійна діяльність вихователя в інклюзивному середовищі ЗДО», необхідне методичне забезпечення, складові та технологію оцінювання навчальних досягнень здобувачів вищої освіти.

Мета навчальної дисципліни – розкрити зміст і методику застосування загальних підходів до інклюзії в закладі дошкільної освіти; поняття «діти з особливими освітніми потребами»; діяльність інклюзивно-ресурсних центрів щодо створення відповідних умов дитині з особливими освітніми потребами; діяльність асистента вихователя закладу дошкільної освіти. Формувати вміння здійснювати відбір наукових розробок у галузі дошкільної та інклюзивної освіти та вміло адаптувати їх до рівня розвитку дітей в освітньому середовищі закладів різного типу. Сформувати у студентів системні знання про сутність, механізми, види, фактори організації інклюзивного освітнього середовища, якість взаємодії між вихователем і дітьми, батьками, взаємодії між самими дітьми, те, наскільки освітнє середовище сприяє розвитку та формуванню особистості дитини з ООП.

Завдання - вироблення системи знань про сутність, механізми, види, фактори, , сприяють формуванню не лише організації фізичного середовища, а й стратегіям формування якісної соціальної взаємодії, в основі якої є повага до кожного учасника освітнього процесу.

Компетентності

Інтегральна компетентність

ІК. Здатність розв'язувати складні спеціалізовані завдання та практичні проблеми в галузі дошкільної освіти з розвитку, навчання і виховання дітей раннього і дошкільного віку, що передбачає застосування загальних психолого-педагогічних теорій і фахових методик дошкільної освіти, та характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

Загальні компетентності

КЗ-1. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

КЗ-2. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця в загальній системі знань про природу і суспільство та в розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

КЗ-3. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

КЗ-4. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

КЗ-5. Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт.

КЗ-6. Здатність до міжособистісної взаємодії.

Загальні компетентності (за професійним стандартом)

ЗК.01 Здатність діяти відповідально і свідомо на засадах поваги до прав і свобод людини та громадянина; реалізувати свої права і обов'язки; усвідомлювати цінності громадянського суспільства та необхідність його сталого розвитку (громадянська компетентність).

ЗК.02 Здатність до міжособистісної взаємодії, роботи в команді, спілкування з представниками

інших професійних груп різного рівня (соціальна компетентність).

ЗК.06 Здатність усвідомлювати свої професійні можливості та діяти лише в межах рівня професійної підготовленості, діяти на основі етичних міркувань (мотивів), доброчесності, соціальної відповідальності, поваги до різноманітності та мультикультурності (етична компетентність).

Спеціальні (фахові компетентності)

КС-3. Здатність до розвитку допитливості, пізнавальної мотивації, пізнавальних дій у дітей раннього і дошкільного віку.

КС-5. Здатність до розвитку в дітей раннього і дошкільного віку мовлення як засобу спілкування і взаємодії з однолітками і дорослими.

КС-17. Здатність нести відповідальність за прийняття рішень у непередбачуваних умовах праці.

КС-19. Здатність до комунікативної взаємодії з дітьми, батьками, колегами.

КС-20. Здатність до самоосвіти, саморозвитку, до безперервності в освіті для постійного поглиблення загальноосвітньої та фахової підготовки, перетворення набуття освіти в процес, який триває впродовж усього життя людини.

Професійні компетентності (за трудовою дією або групою трудових дій)

Партнерська взаємодія з учасниками освітнього процесу

-Педагогічне партнерство - здатність до ефективної співпраці та комунікації в професійній діяльності; здатність залучати учасників освітнього процесу на засадах партнерства та взаємної відповідальності; здатність до командної взаємодії

-Морально-етична - здатність враховувати культурні, релігійні, соціальні та мовні особливості родини під час освітнього процесу та здійснювати його незалежно від власних

поглядів, стереотипів та упереджень

Професійний розвиток та самовдосконалення

-Здатність до навчання впродовж життя - здатність до саморефлексії та самооцінювання власної професійної діяльності; здатність планувати та реалізовувати індивідуальний професійний розвиток та самоосвіту.

Програмні результати навчання

ПР-01.

Розуміти і визначати педагогічні умови, закономірності, принципи, мету, завдання, зміст, організаційні форми, методи і засоби, що використовуються в роботі з дітьми від народження до навчання у школі; знаходити типові ознаки і специфіку освітнього процесу і розвитку дітей раннього і дошкільного віку.

ПРН-02

Розуміти, описувати й аналізувати процеси розвитку, навчання та виховання дітей раннього і дошкільного віку з використанням базових психологічних і педагогічних понять та категорій.

ПРН-03

Розуміти природу і знати вікові особливості дітей з різними рівнями розвитку, особливості розвитку обдарованих дітей, індивідуальні відмінності дітей з особливими освітніми потребами

ПР-05

Здійснювати взаємодію в роботі закладу дошкільної освіти, сім'ї та школи. Залучати батьків до організації освітнього процесу з дітьми раннього і дошкільного віку в умовах закладу дошкільної освіти.

ПРН-7

Планувати освітній процес в закладах дошкільної освіти з урахуванням вікових та індивідуальних можливостей дітей раннього і дошкільного віку, дітей з особливими освітніми потребами та складати прогнози щодо його ефективності.

ПРН-8

Вміти складати індивідуальні програми розвитку для дітей з особливими освітніми потребами та необхідні для навчання документи; бути знайомим з універсальним дизайном в освіті та розумним пристосуванням .

ПРН - 10 .

Бути знайомим з програмою раннього втручання, розуміти можливості опори на нього в подальшій роботі з дітьми з особливими освітніми потребами.

ПР-12.

Будувати цілісний освітній процес з урахуванням основних закономірностей його перебігу. Оцінювати власну діяльність як суб'єкта педагогічної праці

ПР-13.

Здійснювати управління якістю освітнього процесу, керуючись психолого-педагогічними принципами його організації в системі дошкільної освіти та взаємодії з сім'єю

Структура курсу

№	Тема	План, короткі тези	Завдання
1	Загальні питання інклюзивної освіти дітей дошкільного віку	1. Концептуальні засади процесу інклюзії в умовах дошкільної освіти. Загальна характеристика моделей інклюзивної освіти дошкільників, які потребують корекції психофізичного розвитку. Дошкільники, що потребують корекції психофізичного розвитку, як суб'єкти інклюзивної освіти. Вплив інклюзивної освіти на розвиток та соціалізацію дошкільників, які потребують корекції психофізичного розвитку.	Укласти курикулум (базові поняття дисципліни). Експрес опитування
2	Механізми забезпечення інклюзивної освіти у міжнародних документах і законодавстві. Національне законодавство у сфері інклюзивної освіти.	Міжнародна політика і законодавча база інклюзивної освіти. Саламанкська декларація та документи ООН і ЮНЕСКО. Освітні закони України. Сучасна освітня нормативно-правова база. Зарубіжний досвід інклюзивної освіти	Експрес опитування. Здійснити порівняльний аналіз основних положень відображених у міжнародних документах, які регламентують право на інклюзивну освіту. Результати відобразити в таблиці. Висновки обґрунтувати.
3	Державно-громадське управління інклюзивною освітою.	Система управління інклюзивною освітою. Характеристика мережі закладів освіти для дітей, що потребують додаткової освітньої підтримки. Деонтологія інклюзивної освіти: завдання, принципи. Деонтологія – наука про проблеми моралі та моральності. Професійні компетентності вихователя інклюзивної групи ЗДО.	Експрес опитування. Наукове есе: «Дотримання яких етичних норм дає змогу уникнути конфліктних ситуацій у інклюзивній групі?»

4	Дитина, що потребує особливої освітньої підтримки, як суб'єкт інклюзивної освіти.	Особливості психофізичного розвитку, вікових особливостей дітей з різними рівнями розвитку, обдарованих дітей, дітей з порушеннями психофізичного розвитку. Соціалізація дітей, що потребують додаткової освітньої підтримки: етапи соціалізації та індивідуальний підхід	Експрес опитування. Розробити план-конспект виховного заходу з метою соціалізації дитини, що потребує особливої освітньої підтримки.
5	Умови організації інклюзивної освіти та їх вплив на корекцію психофізичного розвитку дітей дошкільного віку.	Дошкільня як початкова ланка впровадження інклюзивної освіти. Аналіз сучасних шляхів впровадження інклюзивної освіти у вітчизняній системі дошкільня. Створення в загальноосвітньому дошкільному навчальному закладі адаптованого корекційно-розвивального середовища, що забезпечує повноцінне включення та особистісну самореалізацію дітей з психофізичними порушеннями. Особливості медико-психолого-педагогічного супроводу дітей дошкільного віку, які потребують корекції психофізичного розвитку. Специфіка моніторингу індивідуальних досягнень дошкільників із психофізичними порушеннями в умовах інклюзивного навчання. Підготовка педагогічних кадрів для реалізації інклюзивної освіти.	Експрес опитування. Розробити план інформативно-ї бесіди з батьками дитини, що потребує особливої освітньої підтримки та анкету для батьків.
6	Співробітництво та основні принципи командного підходу. Місце вихователя ДНЗ у структурі професійного співробітництва в інклюзивному навчальному закладі.	Склад команди психолого-педагогічного супроводу. Завдання команди психолого-педагогічного супроводу дитини з особливими освітніми потребами. Організація роботи команди психолого-педагогічного супроводу дитини з особливими освітніми потребами. Спільна відповідальність за прийняття рішень щодо побудови освітньої траєкторії дитини з ООП. Асистент вихователя ЗДО як учасник освітнього процесу. Асистент дитини як відповідальний за соціальний супровід дитини. Батьки дитини з ОПП як активні учасники освітнього процесу.	Експрес опитування. Підготувати перелік документації асистента вихователя в інклюзивній групі (оформити в презентації).

3.

Система оцінювання курсу

Накопичування балів під час вивчення дисципліни	
Види навчальної роботи	Максимальна кількість балів
Лекція	-
Семінарське заняття	80
Лабораторне заняття	-
Самостійна робота	10

Індивідуальне завдання	10
Залік	100
Максимальна кількість балів	100

4. Ресурсне забезпечення

Матеріально-технічне забезпечення	Мультимедіа, лабораторії, комп'ютери та інше

6. Контактна інформація

Кафедра	Кафедра теорії та методики дошкільної і спеціальної освіти м. Івано-Франківськ вул. Бандери, 1 каб. 302 тел. 0967124568 https://kttmdiso.pnu.edu.ua/ ktmdo@pnu.edu.ua
Викладач (і) Гостьові лектори	к.п.н., доц. Кравець Надія Степанівна
Контактна інформація викладача	0978691513 westangel@ukr.net

7. Політика навчальної дисципліни

Академічна доброчесність	Загальні морально-етичні принципи, правила поведінки, академічна доброчесність осіб, що навчаються та працюють в університеті, регламентує низка нормативних документів, а саме: - Кодекс честі ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника». - Положення про запобігання академічному плагіату та іншим порушенням академічної доброчесності у навчальній та науково-дослідній роботі студентів ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника». - Положення про Комісію з питань етики та академічної доброчесності ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника». Ознайомитися з даними положеннями та документами можна за адресою: https://pnu.edu.ua/%D0%BF%D0%BE%D0%BB%D0%BE%D0%B6%D0%B5%D0%BD%D0%BD%D1%8F-%D0%BF%D1%80%D0%BE-%D0%B7%D0%B0%D0%BF%D0%BE%D0%B1%D1%96%D0%B3%D0%B0%D0%BD%D0%BD%D1%8F-%D0%BF%D0%BB%D0%B0%D0%B3%D1%96%D0%B0%D1%82%D1%83/

Пропуски занять (відпрацювання)	Можливість і порядок відпрацювання пропущених студентом занять регламентується «Положення про порядок організації та проведення оцінювання успішності студентів Прикарпатського національного університету ім. Василя Стефаника (введено в дію наказом ректора №799 від 26.11.2019). Ознайомитися з положенням можна за адресою:
	https://nmv.pnu.edu.ua/нормативнідокументи/polozhenja/
Виконання завдання пізніше встановленого терміну	Несвоєчасне виконання завдань передбачає дотримання студентом усіх вимог щодо їх самостійного опрацювання («Положення про порядок організації та проведення оцінювання успішності студентів ДВНЗ “Прикарпатського національного університету ім. Василя Стефаника ” (введено в дію наказом ректора №799 від 26.11.2019) Ознайомитися із положенням можна за адресою: https://nmv.pnu.edu.ua/нормативнідокументи/polozhenja/
Невідповідна поведінка під час заняття	Навчання передбачає високий рівень пізнавальної активності, ініціативності, дотримання норм та правил професійної етики майбутніх фахівців «Положення про порядок переведення, відрахування та поновлення студентів закладів вищої освіти» Ознайомитися із положенням можна за адресою: https://nmv.pnu.edu.ua/нормативнідокументи/polozhenja/
Додаткові бали	Додаткові бали отримують студенти, які приймали активну участь у науково-дослідній роботі (конференції, студентські наукові гуртки та проблемні групи, підготовка публікацій тощо) за тематикою дисципліни.
Неформальна освіта	Враховуються результати неформальної освіти – сертифіковані онлайн-курси на освітніх платформах Coursera, Prometheus, EdEra. Можливість зарахування неформальної освіти регламентується «Положенням про порядок зарахування результатів неформальної освіти у ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника» (введено в дію наказом ректора №819 від 29.11.2019) Ознайомитися з положенням можна за адресою: https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2019/11/819_29.11.2019.pdf